Ч. 157. Чернівцї, четвер дня 18. (30.) липня 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Они всюди однакові!

Они всюди однакові — ті наші москвофіли! Всюди їх коле в очи розвій народу і всюди ставлять они єму перепони. В тїй роботї видко майже плян їх, особливо по містах, де правильно против народних товариств ставлять свої кацапскі товариства і тим ослабляють загал Русинів.

В числї 152-ім „Буковини“ подали ми вістку з Перемишля, що тамошні москвофіли закладають собі своє окреме касино. Потверджене сеї вісти находимо в найновійшім (158-ім) числї „Дѣла“, де в дописи з Перемишля читаємо таке про відносини між перемискими Русинами:

„До недавна панувала в Перемишли між інтелїґенциєю рускою мила згода, принайменьше на внї, і всї Русини перемискі громадили ся в Рускій Бесїдї, котра була осередком житя перемискої рускої інтелїґенциї. На нещасте в послїдних лїтах приблукались до Перемишля люди з „убѣжденіями“, котрих цїлею єсть без причини за всяку цїну розбити руску перемиску громаду. А що зле зробити не так тяжко, то й їм се в части удало ся. Найшли они пригідний ґрунт до своїх операций між людьми легковірними, а підбурюванєм довели до того, що деякі люди (як др. К.), котрі давнїйше визначували ся щиро руским патріотизмом і жертвували значний гріш на рускі цїли, тепер нараз усунули ся від всего і повиступали із всїх руских товариств. Не дивую ся тим лихим індівідуам, котрі нїколи нїчого доброго для рускої справи не зробили, а й тепер лиш вводженєм роздорів хотять прославити ся як Геространт, — але дивую ся тим честним патріотам, котрі тих підшептів послухали і дали ся „надути“. Зачуваю, що робота та має стреміти до заснованя окремого „общества (Союза)“ касинового. Поживемо, побачимо. Однак маю надїю, що люди доброї волї, хвилево надуті, спізнають блуд, що кидають гроші свої в болото за нїщо, хиба на те, щоби на фотелях за їх гроші справлених розсїдали ся ті герої, що анї гроша свого нїколи на нїяку руску цїль не пожертвовали, а славлять ся лиш горланєм, та не приложивши руки до нїякої реальної народної роботи громадскої, лиш сплетнями підбурюють одних против других. На всякий случай дуже ошибають ся ті, що думають основанєм „русского касина“ спасти свій твердо-руский патріотизм, або розширити ідею, котрій служать — Бог високо, а Росия далеко — а тут тимчасом треба гроші викидати за дурно, задля амбіциї кількох одиниць, на льокаль, на сторожа, на сьвітло, опал і т. п. Чи то реальна робота і чи кому принесе яку користь, а народови полекшу або охорону від ворога сусїда? На се нехай собі відповідять ті, котрі гроші на ту цїль марно викидають. Нам на тім не так много залежить, ми не пропадем.“

Як бачимо з того, заносить ся в Перемишли на таке, як вже стало ся у Львові, в Станїславові і иньших містах. Не лише против народних товариств москвофіли основують свої товариства з ворожими для народу тенденциями, але інтриґами розбивають і самих народовцїв, знеохочують їх до громадскої роботи і тим ослабляють їх значно. Яка би то сильна була громада народовцїв н. пр. в Станїславові, як би не то, що декотрі народовцї — поминаємо вже, з яких причин, бо вкінци шкода одна і та сама — самі помогли москвофілам заложити друге касино і підтримували роздор! Зачуваємо, що там уже уми тих збаламучених народовцїв значно протверезили ся і они думають поправити свою похибку, але все таки кілько то часу пропало марно на непотрібні спори!

Наше товариске житє, на котрім полїтичні подїї лишили своє незатерте пятно, і так не дуже славне; коли-ж до того долучать ся кацапскі інтриґи (так як в

42)

ЦАРІВНА.

Оповідане

Ольги Кобилянської.

—

(Дальше).

А в неї саме нинї (побачивши его тут у панни Наталки) блиснула думка, запросити его до одної працї.

До якої? Він дуже зацїкавлений.

Се немозольна праця і вимагає лише знавцїв. Она постановила собі видати спис книжок для жінок, в котрім подано би заголовки і зміст найлїпших творів з усїх галузий наук, белетристики і т. п. — Зміст мав би подавати ся лише кількома словами, але так, щоби кождий бажаючий щось розумного прочитати, знав із спису від разу, що за річ бере в руки, з якого часу, напряму і т. д. Се придумала она собі таке для жінок. Дуже, дуже много з них читало би охотно, але біда в тім, що нераз не мають що читати, а що гірше: не знають навіть, до чого брати ся. Такий катальоґ був би дуже добрим підручником для них. Сю ідею подав їй раз якийсь авторітет. Спершу здавала ся она їй неможливою, безхосенною, і она закинула еї, але з часом переконала ся таки о еї важности і вважає еї дуже практичною. По що ждати жінкам з осьвітою аж на якісь висші заклади наукові? Впрочім чи зможуть з них всї користати? Чи схочуть всї набувати фахову осьвіту? Само фахове знанє не чинить ще впрочім з чоловіка чоловіка, нї! Етичний елемент треба брати також на розвагу; треба его скріпляти і плекати его. Скілько жінок проживає в таких закутках сьвіта, в котрих анї не зачуває нїчого анї не научує ся; саме для таких став би такий підручник справжнїм добродїйством, бо навчив би їх, що мають читати і т. д.

Чи се не було би добре? Нехай він лиш в отсю ідею вдумає ся, нехай скаже, чи на нїй нема щось умного? Їй обіцяло вже богато осіб взяти удїл в тїй працї, як: педаґоґи, історики, природознавцї, писателї і т. и., одним словом, люди знаня. Она хоче то заложити en gros. Оно не може стати ся за 24 години; але она мусить сю ідею зреалїзувати. Коли-б їй удало ся ввести сей плян в житє, то оно становило-б найкрасший „passus“ еї житя.

Він був потрохи зчудований характером сеї справи, однак признав, що еї думка „знаменита“. На жаль у него нема стілько часу, щоби міг прилучити ся до того гарного дїла. Він занадто невільник свого заводу, а крім того рад би й позбути ся всего, що носить назву „іспит“. Доси переслїдувала его недоля, а тепер хотїв би все здогонити, в чім спізнив ся.

Але може в него суть які учені знакомі, може і жінки які? допитувала ся знов Оксана.

О, нї, нема! Нема нїяких!

А однак она бачила его майже все з женщинами: на пр. в зимі з лижвами на плечах!

Він видивив ся на ню через хвилю мов не своїми очима, паленїючи аж під волосе.

О, що-до того, то се зовсїм иньша річ, відповів. Дами, при котрих можна его так часто бачити, се жінка і донька его принципала. Він там немов дома і тому нема в тім нїчого дивного, що товаришить їм часто. При сих словах спинив ся его погляд тайком на менї. Я сидїла з спущеними віями, спаленївши ледви замітно.

І що-ж се за дами? питала з цїкавостию Оксана. До якої катеґориї можна-б їх зачислити? Бо она дїлить собі жіноцтво на катеґориї, а то на господинї, на ученї, на писательки, на артистки, на репрезентантки, і т. д. — Чи они дуже інтелїґентні? Коли донька вдала ся в батька, котрого она знає особисто, то мусить певно бути дуже умна. Він чоловік незвичайно бистроумний, а его бридке обличе пригадує їй все бюст Сократа. Впрочім, жартувала, можна би в нїм ще й тепер залюбити ся.

Ті дами, відповів він, суть лиш ґаздинї і репрезентантки; донька дуже музикальна і танцює дуже гарно.

Она гарна, щебетала свобідно молода жінка, але дуже зарозуміла.

Він удав, що не чує еї.

Она має бути богата, говорила далї Оксана, і має мати дуже богато поклонників!

Він здвигнув плечима. Що се его обходить? Опісля відповів лаконїчно, що „так“ і вдивив ся уважно у кружку диму із свого циґара. „Се і чинить еї подеколи інтересною“, докинув ще.

О скілько?

Ну, коли она відпекує ся женихів. Они не мутять цїлком еї душевного настрою. Она така певна в своїм поведеню, думки еї такі вироблені, і она так розуміє кермувати ними, мовби они лиш на те були, щоби їй піддавали ся...

Отже она царівна! закликала Оксана (а я

Станїславові), буває, що й народовцї з одного табору повстають против себе, через що майже кожде руске товариство має свої закулїсові непорозуміня і сварки. А в результатї бачимо таке, що нераз численні інтелїґентні громади рускі по містах не проявляють нїякого житя, коли тимчасом кілька Поляків робить богато крику і надає місту характер польский.

Богато лиха в тім взглядї походить именно з того, що добродушні народовцї вірять ще в якесь спільне житє з сьвідомими москвофілами. Тимчасом численні докази з найдавнїйших часів аж до теперішних (інститути, товариства, бурси і т. п.) сьвідчать як найлїпше за тим, що спільне житє з москвофілами неможливе. Спільне житє і робота мусить мати спільні цїли; коли-ж ті цїли собі противні, то й згоди не може бути (н. пр. в товаристві, що веде дївочий інститут в Перемишли). Розрив з москвофілами, хоч на хвилю численно ослабляє руску громаду, але морально підносить народовцїв, а всяких нездецидованих Рутенцїв спонукує рішати ся, в котрий бік приставати. Тодї хоч знати, з ким має ся дїло і на кого можна числити. А щоб знати се напевно, то оплатить ся і потерпіти деякі жертви.

Они-ж всї однакові — ті наші москвофіли. Коли они сьвідомі, своєї мети, то явні наші вороги; коли несьвідомі а просто темні, то також наші вороги, бо обнижують просьвітний уровень громади і єї вартість і суть непотрібним тягарем в роботї. Позбути ся одних і других і не дати, щоб они баламутили народовцїв та киринили по товариствах, — то операция така, яку кожде наше товариство мусить на собі перевести, коли хоче мати у себе спокій. Так і перемиські народовцї нехай не дуже нарікають, коли їх покинуть Антоневичі і єму подібні! З Богом, Парасю; без них можна обійти ся!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 29-го липня 1896.

Про австрийского наслїдника трону знають, що він від довшого часу хорий. В послїднім часї видав цїсар деякі розпорядженя що-до будучих занять і обовязків єго молодшого брата, архикнязя Оттона. А сими днями поручено — як ми вже доносили — мінїстрови д-рови Ріттнерови підучити єго в адмінїстрациї державній. З тої нагоди толкують деякі віденьскі часописи, що архикнязь Отто має стати наслїдником трону, коли би слабість не позволила архикн. Франц Фердинандови займати ся такими тяжкими справами, які припадають нашому наслїдникови трону. Правдивість сих вістий полишаємо на боцї, бо їх годї тепер провірити.

Два архиепископскі послания. Перше посланіє митр. Сильвестра з 27/4 р. 1880 занимає ся любовію Божою і ближнього і кульмінує в отсих реченях: 1)... тако да встрѣчаемъ и мы братіямъ нашимъ щ и р о ю л ю б о в і ю и благоволеніемъ... живучи между собою въ мирѣ и соединеніи.“ „Якоже соединилъ Христосъ подъ знаменемъ креста не только разсѣянныя сѣмена дому Исраилева, но такожде и множество языковъ, т а к о д а с о е д е н и м ъ с я и м ы, иже есьмы единыя крови и единыя вѣры“. „Мы... упасемъ словесное стадо Христово со прилѣжаніемъ добраго Пастыря, иже г о т о в ъ е с т ь п о л а г а т и д у ш у с в о ю з а о в ц ы с в о я.“ „Яко исчезаетъ дымъ, да исчезнетъ всякое н е с о г л а с і е о т ъ ж и т е л е й к р а я нашего“; „препоручившися Намъ ключѣ церковныя, будемъ завсегда готови у т в о р и т и двери всѣмъ...

Архиерейске Посланіє митр. Аркадія з 8/5 1896 викладає також про любов християньску, з чого виймаємо: „Принявши сегодня жезл архиеп. пастирства, увідомляєм Вас, що проґрамою Нашої духовної дїяльности є старати ся о успіх любви христ. межи прав. Християнами Нашої епархії, дїйствовати з всїх сил, аби ся любов отримувала і кріпила мир п е р е д в с ї м м е ж и т и м и д в о м а н а р о д а м и, із к о т р и х п р о в и д ї н е Б о ж е з в о л и л о з л о ж и т и н а ш у Е п а р х і ю“. „Тѣмже н ѣ с т е с т р а н н и и п р и ш е л ц ы, но сожители святымъ и присніи Богу“. — В першім посланію говорить ся про любов, мир, благоволеніє і соединенє, а пропаґовано через 15 лїт ненавист, незгоду, неприклонність і распру против Русинів і між прав. Русинами; обіцяно „полагати душу свою за овцы своя“, отворяти двері всїм, а дїйсно розпуджено вівцї і зачинено двері і уха перед просьбами і скаргами прав Русинів. — Друге посланіє споминає виразно, чого доси не було, про істнованє д в о х народів, із котрих провидїнє Боже зволило зложити нашу Епархію, і заповідає дїйствовати з всїх сил, аби любов межи ними отримувала ся і кріпила мир, та кінчить ся словами: „тѣмже нѣсте странни и пришелци.“ Одно замітне з сих двох посланій, що з смертию митр. Сильвестра щезла в публикациях — тарабарщина.

Іменованє. Заступник гр. кар. катехита при женьскій семинариї учительскій в Перемишли о. Макс. Копко іменований дїйсним катехитом при тім заведеню.

Полекша для податників. Свого часу ми доносили, що у Відни і Долїшній Австриї завели на пробу плаченє податків посредством почтових кас ощадности, почавши від 1-го мая с. р. Ся новість показала ся практичною для оподаткованих. В маю заплачено в Долїшній Австриї 392,144 зр., а в червни 113.000 зр. податків через почтові каси ощадности. Держава зискує в той спосіб значну суму через опроцентованє, а сторонам заощаджуєсь богато часу. Длятого то сей провізоричний спосіб плаченя податків має бути змінений на сталий, а відтак заведений у всїх краях австрийских.

З бук. палати адвокатскої. Черновецкий адвокат др. Маркиль Френкель переберає в жовтни с. р. адвокатску канцелярию д-ра Фрухтмана в Дрогобичи, котрого вибрано заступником директора банку гіпотичного. Др. Френкель є заразом міским радником, котрий все щиро інтересував ся черновецкими справами. Задля єго терпимости і людяности всї єго тут любили і шанували.

Ґазетярска качка. В Станїславові перебуває тепер менажерия. В нїй є очивидно богато диких звірів, а що тепер при великій спецї та огірковім сезонї редакция одної краківскої ґазети має брак в новинках, то пустила в сьвіт качку, що з тої менажериї утїкли перед кількома днями два вовки і гиєна та що в селї Висні, бобрецкого повіта, пожерли ті звірі троє дїтий, з котрих найшли люди в лїсї лише черевички і трохи костий. З тої причини мав заволодїти в цїлій околици великий переполох, а селяни мали навіть покинути жнива і вибирають ся з цїпами і косами на облаву. — Отже цїле тото оповіданє не має в собі нї слова правди. Нїякі звірі не поутїкали з менажериї і дїти не пропали.

так і прокинулась при тім слові), а опісля додала зниженим тоном, мов в задумі: „Она Полька“,

Він відповів, що Полька.

Она не прилучилась би до єї проєкту; правда, що нї?

О нї! она не занимає ся такими справами. При нїй не приходить чоловікови навіть на думку щось подібне. Она не розуміє таких ідей. Але она проте все сьвідомий, скінчений характер. Она належить до тих істот, котрі беруть житє так, як оно є; не дивить ся на него, як на який тяжкий обовязок або на яке марне дїло. Одним словом, она вірить в істнованє щастя. Се подобає ся єму в неї. Впрочім она єго нїчо не обходить.

Мій погляд спинив ся на нїм повно, довго. Чому накидувало ся менї знов якесь прикре немов почутє, немов пересьвідченє, що ми віддалили ся ще дальше від себе?

„Ми всї хотїли би вірити в істнованє щастя або може і віримо всї!“ обізвалась я усьміхаючись. „Хто знає!“

„Ну, так, вірити! Але не кождий має дар бути щасливим, а в неї є до того дар“, відповів він. „Суть ріжнороднї натури...“

Саме в тїй хвилї почав старий стїнний годинник вигравати якусь мельодию. Сей годинник остав ся менї по бабунї, і я взяла єго з собою сюди до панї Марко. Одного разу — ще дома — коли Орядин прийшов був в якійсь справі Маєвского до нас, т. є. до вуйка, чув як сей годинник грав. Запевняв мене тодї при відходї, що прожив дуже милий вечер...

Тепер замовк мов на розказ разом з нами прислухуючись грі, потонув в якусь задуму.

Отся нїжна безпретенсийна музика дзвенїла мов прегарна казка з давних, минулих часів. Она оповідала гармонїйно і мило якусь простеньку, поетичну подїю. Надала нам нїби иньший взір і слух і наповнила серця якимсь тужливим сумом...

Чи се була отся мельодия, котру він тодї чув? Тодї, коли житє лежало ще перед ним, повне надїй і блеску, а я, спрятавши ся в незамітний кут комнати, слїдила за ним мовчки неустанно горячими, ожидаючими очима, слїдила кождий єго рух?

Єго очи шукали тепер мого погляду, а коли стрітили ся, налякали ся ми обоє.

Опісля сказала я трохи нервово: „Отся музика пригадує менї завсїгди мою дорогу бабуню, а коли нагадаю єї, обгортає мене глубока туга за спокоєм. Що се таке може бути?“ А троха згодом і немов по хвилевій задумі додала я: „Менї такі цїлком старенькі дами симпатичні. В своїй тихій простотї і побожности були такі коректні і великі! н. пр. так як моя бабуня. Ви єї не знали, пане Орядин, але в неї був дуже сильний дух і она була дуже справедлива.“

„Єї чоловік був войсковий, споминали ви раз, Наталочко, правда?“ закинула Оксаиа.

„Мій дїдо був капітаном. Бабуня оповідала, що жила з ним так прегарно! Твій дїд (оповідала менї раз, не пригадую собі вже, при якій нагодї) був нїжний і привітний супроти мене; взагалї не бував нїколи таким, як теперішні мужчини, що по просту не мають лиця, що перед ними мусять дївчата упокорювати ся! О, она не любила, як казала, молодих мужчин!“

„Се правда“, обізвала ся задумчиво Оксана, „теперішні подружя иньші: навіть і щасливі подружя.“

„Вірність виходить з моди“, говорила завсїгди бабуня журливо.

„Сего я би не сказала“, закинула молода жінка, „але тепер всї такі „всезнавцї“, такі зівялі! Я не знаю, але мене обгортає сум, коли чую нераз, як наша молодїж кепкує собі з старих. Отся безілюзийність наших часів змогла ся вже аж до крайности і робить людскість нераз брутальною, а молодїжи она зовсїм не до лиця. Може бути, що саме тепер панує лиш дух тверезости і ума, але чи і добра?“ Опісля додала з відтїнком гіркости в голосї: „Те, що я кажу, дише також старосьвітчиною, правда, пане Орядин?“

„О, що-до того, то я згоджую ся зовсїм з вами!“ відповів він. „Для мене нема нїчо прикрійшого над недозрілу фільософію!“

„Що звете ви недозрілою фільозофією?“ хотїла я в него спитати, однак змовчала. Саме в тій хвилї почув ся був сварливий голос жіночий, лоскіт отвираних і запираних дверий, і незадовго по тім відімкнули ся двері моєї комнати та увійшла моя комірниця.

Се була Румунка, молода, маюча, бездїтна жінка, що спровадила ся з своїм мужем, інжінером при зелїзници, на якийсь час до Буковини. Виглядала в сїй хвилї дуже розлючена, однак побачивши у мене мужчину погамувала ся. З Оксаною познакомила ся вже давнїйше в мене.

„Я подивляю ваш смак, панно Верковичівно!“ говорила лихою нїмеччиною ґаласливо, коли познакомила ся з Орядином. „По що трима-

Зьвірска мати. В понедїлок донесли коломийській жандармерії, що на болотах коло фабрики сїрників знайдено части убрання дитини. Жандарм Даник пішов на вказане місце і витягнув тїло 15-місячної дитини з болота. Тому самому жандармови удало ся вислїдити зьвірску матїр тої дитини в особі служниці Олени Лелїки, котру сейчас арештовано.

Смерть з неосторожности. В однім готелю в Празї мешкав від якогось часу 28-лїтний Еміль Зоммер, котрий заприязнив ся з одним правником. В знак приязни він дарував свому новому приятелеви револьвер. Правник зачав оглядати револьвер, а в тім вибухли два вистріли і Зоммер покотив ся поцїлений в груди на землю. Правник стратив по такій пригоді память і хотїв тим самим револьвером відобрати собі житє, але готелева служба перешкодила єму в тім. Правник не винен нїчого, бо він нїчого не знав, що дарований єму револьвер був набитий.

Нафта. Недавно відкрито на передкавказкій рівнинї між Владикавказом а Петовским богаті поля нафтові коло сїльця Грозная. Виверчено там закоп, з котрого цїлком несподївано стала добувати ся з незвичайною силою струя нафтової ропи. Заряд копальнї подає денну продукцію того закопу на 16 мілїонів кільоґрамів. Всякі заходи, аби струю бухаючу з землї здержати, показали ся безуспішні — ропа пливе і пливе. Струя спадає до штучної саджавки, але значна єї часть пропадає, бо спливає до потока Нафтянка. Всюди слїдно ропу, а у воздусї стілько єї назбирало ся, що тяжко віддихати. Найменьша неосторожність може викликати пожар і страшне нещастє. З тої причини роботи на сусїдних полях дуже утруднені. В перших днях саджавка викопана на ропу так скоро заповнила ся, що робітники ледви вспіли докінчити насип широкої греблї. Кілька днів пізнїйше гребля не могла видержати напору напливаючої безнастанно ропи і подала ся, а ропа вирвала в ній дїру на 3 метри широку а на метер високу, і розлила ся по орних полях села.

З давної старини. Новий доказ для часто оспорюваної теорії, що чоловік і мамут жили в однім часї, найшов др. Н. Карченко, професор зоольоґії на унїверситетї в Томску. В найновійшім випуску вістника нїмецкого товариства для антропольоґії, етнольоґії і старинної історії читаємо про се п. з. „Мамут, котрого з'їв чоловік" слїдуючу цїкаву нотатку: „Близько Томска найдено богато частий кістяка мамута, а коло них ще цїлі кости, часом розколені, обсмалені і спалені на вуголь, а окрім того кусні добре удержаного вугля деревляного, обсмалені кусні дерева, кременя і т. п. Всї ті додатки найдено на докладно ограниченім місци винайденя, зрештою в околици не найдено нїчого. Всї кости, котрі походили з одного зьвіра, лежали у великім непорядку на ограниченім просторі і на площи, де найдено добрий склад деревляного вугля. З того виходить, що то були відпадки кухонні. На горі лежали ті кости, котрі, як н. пр. ребра, можна лекше відділити від тїла і обгризти: їх мабуть найперше відорвано. Кілька куснїв каміня так оброблено, аби ними можна здерати шкіру і розтинати мясо. Они дуже подібні до тих кремінців, що найдено в долинї Сому у Франциї. Кістяк не є цїлий, бо часть місця винайденя запала ся і тая повстала прогалина. Дальші розслїди ще наступлять. Але тепер вже ясно, що тут іде не о случайно занесені або нанесені кости, але о кістяк мамута, котрого з'їли люди на тім місци, де єго кости найдено."

Бібліоґрафічні замітки.

II.

Драматичні твори.

За останні 10—15 лїт нїякою стороною так широко не розгорнуло ся наше письменство як стороною творів драматичних. Таких творів надруковано у нас цїлі томи: Кропивницького, Карпенка-Карого, Мирославского, Старицького, а вже що видано окремими книжочками, дак всего й не пригадаєш! Такому розросту письменства спріяли між иньчим дві умови: перш і більш за все істноване українського театру, як в Росиї так і в Австриї, а друге премії за лїпші твори драматичні. Першою премією за лїпшу історичну драму українську була Михайлова премія, оголошена 7 чи 8 років назад і, на жаль, досї нерозвязана „Просьвітою", хоча конкурсовий термін давно минув. Михайлова премія така значна грошима і так розумно упорядковано її правила, що той твір — за який вона буде присуджена — повинен стати окрасою нашого драматичного письменства, окрасою по змісту, по ідейности і по мові. Були потім премії і на Українї і в Галичинї. На жаль з творів преміованих надруковано досї вельми мало, через що наша журналїстика і публика і досї не мають спроможности висловити свою безсторонню думку і над преміованими творами і над самим присудом премій: на скільки він дїйсне відповідає умовам премій? Тимчасом де-з чого можна бажати, щоб присуд премій де в чому був лїпше уладжений. Опріч того, що було вже указано в „Зорі", можна бажати, щоб за один і той самий твір автора не брали двох грошевих премій. Треба бажати, щоб автори, посилаючи свій — один і той самий твір на два конкурси, не тільки не таїли того, а прямо говорили, що твір свій подають на два, чи хоч би й на 10 конкурсів. Наші обставини вимагають того, щоб справа з присудом премій стояла яко мога безсторонїйше; щоб на присуд не впливали жадним чином нїякі иньчі умови опріч поданого на конкурс твору; щоби судям твору, доки вони не висловлять свого присуду, нї з чого не можна було навіть догадувати ся, хто автор того чи сего твору, поданого на конкурс. Нарешті обовязково треба пильновати, щоб премії доставали тільки даниї твори, а не автор, і щоб автори не брали за один твір двох грошевих премій. Звістно — може трапити ся, що твір преміований на одному конкурсї, — признаний буде достойним премії і на другому. В такому разї досить завести премію, так мовити: causa honoris. Та на мою думку і сам автор преміованого твору, принявши вже за його одну премію, повинен зректи ся другої. Сего вимагає, здаєть ся менї, почутє і самоповаги і добрих відносин до своїх товаришів. Доля більшости наших письменників така тяжка, що не можна не бажати, щоб хоч така запомога як премії не гуртовала ся в одні руки, найпаче коли в одного автора руки „голї", а в другого вже досить повна жменя.

В усякому разї, кажемо ми, справа премій така справа, що вельми спріяла розросту драматичного письменства і, певна річ, спріяти-ме ще більш, коли правила конкурсів і присудів будуть уладжені лїпше.

Ще одна шкода: поруч з розростом нашої драми не йде розважна, оброзумлена і безсторонна критика драми нашої. Така недостача може спріяти всякій вадї. Драматичне письменство розростаючись в кількість, може мало поступати в сфері ідейности і змісту. На його можуть почати дивити ся (як се вже можна потроху і тепер спостерегти) тільки яко на заробіток, тільки яко на ремесло. Отут критика і повинна стояти на вартї, вказуючи не тільки вади і помилки драматурґів, але і той шлях, яким повинна йти драма, щоб спріяти загальному поступу по всїх сферах житя людського.

Не можна вгадати, що сказала-б певна безсторонна критика про той розріст, якого досягло наше драматичне письменство? чи є у нас така комедия, така драма, якою-б можна нам пишати ся з боку штуки і з боку ідейности і з боку впливу на громадське виховане?

Що-до комедиї, так, здаєть ся, не буде помилки сказати, що такої комедиї в нашому письменстві нема, а що-до драми — так драм у нас така сила-силенна, що треба довго і уважно розбирати, доки скажеш, яка з них найбільш відповідає громадському призначеню драми?

Одна лишень певна риса бє в вічи так, що її зразу не можна непомітити між нашими драматичними письменниками: велика більшість їх береть ся писати драму. Яка тому причина? чи вже житє Українцїв так на омаль дає матеріялу задля комедиї і так богацько задля драми?

Правда, що на Українї житє полїтичне, житє духово-моральне, житє маси социяльно-економічне з погляду людий мисли поступової єсть нї що більш як тяжка, темна драма, алеж в творах наших драматурґів мотиви житя полїтичного і т. ін. зовсїм не пробивають ся, та по цензурним умовам і не можна їм пробивати ся. У нас панує драма побитова, коли не коли підбита леґеселькими мотивами житя економічного, от як на пр. Глитай д. Кропивницького (заборонений вже цензурою задля сцени).

(Конець буде.)

єте таке страховище, як отся ваша Діяна? Чи знаєте? О один волосочок, а була би роздерла мою дорогеньку масюнцю Фітіцу! (так звала ся єї сучка). Роздерла цїлком! Она так налякала ся, що й передо мною ховає ся. Мене то так розлютило!" Сказавши се, кинула ся на софу і шпурнула шнурок якихсь коралїв, котрих не пускала після звичаю свого краю майже нїколи з рук, на стіл вперед себе, мов би була на смерть утомлена.

„Страх!"

Я почала єї жалувати, так само Оксана і Орядин. Орядин придивляв ся їй з великою цїкавостию. Русунка не слухала нас.

Она була і чим иньшим утомлена, не лиш тим. Се дурниця, з сего не робить собі она нїчого, і оно хиба лише пригадало їй все проче, що єї тут нищить! Я, Наталїя, знала се вже. Менї говорила она о тім справдї вже сотню разів, говорила при кождій стрічі.

Нехай собі лиш хто небудь уявить, як їй тут дїє ся. Тут мусить она сама ходити за глупими орудками для кухнї і дому, а там у них ходив єї муж. (Там все ходять по такі орудки мужчини). То псує їй за кождий раз гумор на цїлу днину, а на остатку виходить таке, що все, що купила, купила зле. Нинї лучилось їй знов таке. До лиха! вже що правда, а тут і пудру не можна дїстати доброго!

Ми розсьміяли ся, а она нїби все ще гнївна, говорила дальше:

Дїйсно тут чує ся она дуже нещасливою, і плаче вже від тепер, що буде мусїла може ще з пів року тут мучити ся. Она властиво не знає, що собі єї муж думає! Ох, що за глупота, бути інжінером!

Орядин замітив, що єї муж пробуває певно дуже часто в дорозї.

„Розуміє ся, що в дорозї. В дома він майже гість. Кажу вам, я гину з нудьги!"

„Чим занимаєте ся звичайно?" спитав єї.

„Чим?" спитала зчудована і видивила ся на него своїми гарними, блискучими чорними очима. „Чим же маю занимати ся?" А по короткій задумі, підчас котрої гризла свої червоні викочені уста, відповіла: „Часом гафтую, деколи печу сама тїсточка (тепер не варю дома, бо до тих слуг не стає менї сили), пю чорну каву, виходжу на прохід, переглядаю журнали, бавлю ся з Фітіцою, курю... що-ж маю робити?"

„Дїйсно, що-ж маєте робити!" сказав Орядин. „Так самій жити!"

„Неправда?" звернула ся она до него живо, мов би почула з его слів відгомін свого душевного голосу. „Нема до кого й слова промовити. Дома, в Ясах, то хоч і остаю ся сама, та вже маю своїх знакомих, маю хоть з ким піти до театру, а тут!" Она усьміхнула ся глумливо. „Тут наробили би мої знакомі жінки такого крику, коли-б я пішла з яким мужчиною сама до театру, що аж мій муж налякав би ся! Чисто міщанські погляди! Як же менї тут жити?!"

(Дальше буде).

Телеґрами „Буковини“.

З дня 29-го липня 1896 року.

Ішль. Президент мінїстрів ґр. Баденї приїхав сюди зраня.

Ішль. При в'їздї на стацию Беґаймкірхен виховзнув ся віденьский поспішний поїзд враз з ваґоном пакунковим і двома особовими. При тім ранено три особи легко.

Льондон. В низшій палатї заявив Курзон, що анґлїйске правительство нїчого не знає о тім, аби Порта рішила відкликати Абдула пашу з Крети. На припорученє держав, аби Порта передала команду на Креті офіцирови низшої ранґи, відповіла Порта, що число війска на Креті вимагає команданта в висшій ранзї. Зрештою іменоване Абдула паши лише тимчасове; він дістав наказ поступати в порозуміню з ґубернатором і не мішати ся в адмінїстративні справи.

Цїни збіжа і других продуктів.

Дня 26-го липня 1896.

		Львів.				Чернівцї.		
Пшениця . .	від	6.90	до	7.25	від	6.90	до	7.—
Жито . . .	„	5.75	„	6.—	„	5.30	„	5.40
Ячмінь бров. .	„	.—	„	.—	„	.—	„	.—
Ячмінь простий	„	4.50	„	4.90	„	.—	„	.—
Овес . . .	„	5.70	„	6.—	„	5.10	„	5.20
Ріпак . . .	„	8.50	„	9.—	„	7.90	„	8.10
Горох . . .	„	4.50	„	8.—	„	0.—	„	0.—
Вика . . .	„	4.25	„	4.75	„	0·—	„	0.—
Льнянка . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Біб	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Бобик . . .	„	4.25	„	4.50	„	0.—	„	0.—
Гречка . . .	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина черв.	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0.—
Конюшина біла	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0·—
Конюш. шведск.	„	0.—	„	0.—	„	0.—	„	0·—
Кукуруза стара	„	0.—	„	0.—	„	4.25	„	4.30

Хміль 12.— 15.— злр. за кільо у Львові оковита за 10.000 лїтрів 12.75—13.25

Конкурс до бурси.

Видїл „Руского Народного Дому“ в Чернівцях розписує сим конкурс на принятє учеників до „Бурси“ товариства з слїдуючим шкільним роком 1896/7.

Приймаючи до „Бурси“ взагалї учеників-Русинів шкіл середних, відзиваємо ся в сїй справі передовсїм до родичів і опікунів тих учеників, що в речинци перед вакациями зложили вступний іспит до I. кляси новооснованої ц. к. низшої ґімназиї в Чернівцях (при улици шкільній), як також і до тих родичів, що ще по вакациях наміряють записати свої дїти до сеї ґімназиї.

Бурса „Народного Дому“ дасть своїм вихованцям: вигідне помешканє (в комнатах товариства, ул. Петровича 2); харч, опал, сьвітло, услугу і пранє 3); достарчить їм — о скілько на то призволять фонди — книжок і приборів шкільних; 4) постарає ся о відповідний їх надзір, в потребі і о лїкарску опіку та о полекшу шкільної науки через совістних інструкторів; взагалї займе ся як найстараннїйше цїлим їх вихованєм.

Місячна оплата за одного ученика виносить 15 зр., однак бідних учеників буде приймати ся і за знижену оплату, а по змозї навіть цїлком безплатно; належитість можна після умови сплачувати також натуралїями і віктуалами.

В поданю, заосмотренім метрикою, сьвідоцтвом шкільним і евентуально сьвідоцтвом убожества (коли подає ся о знижене оплати) треба виразно заявити, за яку оплату бажають собі родичі принятя своїх дїтий до бурси; ученики, що вже перед вакациями зложили вступний іспит до I. кл. ґімназияльної, не потребують залучувати метрики і сьвідоцтва шкільного. Приняті до бурси ученики мають виказати ся при вступі, що посїдають 4 пари біля, 2 рушники, 2 простирала, подушку, ковдру або коцик і відповідну одежу. Поданє належить вносити найдальше до 15-го н. ст. серпня с. р. до заряду Бурси „Руского Народного Дому“ в Чернівцях, ул. Петровичи 2.

Від Видїлу „Руского Народного Дому“,
Чернівцї, дня 23-го липня 1896.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.